

15๖3๑๘

รายงานวิจัย
เรื่อง

รูปแบบการจัดการกลุ่มผักอินทรีย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

The Management Pattern of the Organic Vegetables grower by Community
Participation by Members in TumbonNongpakrung; Muan District, Chiang Mai

โดย
เทียน เสรามัญ

รายงานวิจัยฉบับที่ 317



ปี 2557

มหาวิทยาลัยพายัพ

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	:	รูปแบบการจัดการกลุ่มผักอินทรีย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้จัดทำ	:	ดร.เทียน เสร้ามัญ
จำนวนหน้า	:	121 หน้า
คำสำคัญ	:	รูปแบบการจัดการกลุ่ม แนวทางการบริหารธุรกิจ หน้าที่ทางการจัดการ การมีส่วนร่วมโดยชุมชน

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการกลุ่มผักอินทรีย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษารูปแบบการจัดการของชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของสมาชิกชุมชน แสวงหารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่มตามหน้าที่ทางการจัดการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และเพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มผักอินทรีย์ตามแนวทางการบริหารธุรกิจ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มสมาชิกโครงการผักอินทรีย์ชุมชน ตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้นให้สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการของชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของสมาชิกชุมชนคือ การจัดการกลุ่มโครงการภายใต้ชื่อ “โครงการ SML พ.ศ.2555 กลุ่มผักปลอดภัยหนองป่าครั่ง ดำเนินการโดยคณะกรรมการ 2 ระดับคือ ระดับคณะกรรมการบริหารงาน และระดับคณะผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้การบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่มตามหน้าที่ทางการจัดการมีกระบวนการสำคัญ 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ และการควบคุม ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มตามแนวทางการบริหารธุรกิจ สามารถจำแนกได้เป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาดและจัดซื้อ และฝ่ายการเงิน-บัญชี โดยแบ่งรูปแบบการบริหารจัดการตามโครงสร้างแบบแบ่งตามหน้าที่

อย่างไรก็ตาม สมาชิกชุมชนหนองป่าครั่งมีศักยภาพอย่างมากในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางการเกษตรและการบริหารจัดการกลุ่มโดยชุมชน อีกทั้งยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาแบรนด์ หรือตราสัญลักษณ์ของโครงการให้เหมาะสมต่อไป

ABSTRACT

Title : The Management Pattern of the Organic Vegetables growers by Community Participation by Members in Tumbon Nongpakrung; Muang District, Chiang Mai.

Researcher : Dr.Taien Layraman

Number of pages : 121 pages

Keywords : The Management Pattern, Business Function, Management Function and Community Participation

This research title was "The Management Pattern of the Organic Vegetables growers by Community Participation by Members in Tumbon Nongpakrung; Muang District, Chiang Mai had 3 objectives; to study the management pattern of this group, to search the pattern form of management by using the management function, and to analyze their implementation by using the business function. This qualitative research collected data from growers by community participation which vegetable members in tumbon Nongpakrung; Muang District, Chiang Mai.

The research result found that their using the management pattern title "SML year2555 vegetable group in Nongpakrung" by 2 committee; exclusive committee and working group. However, they concern in 4 management functions; planning, organizing, leading and controlling. Moreover, they implemented by using business functions focusing on 3 departments; production, marketing and purchasing and finance-accounting. The Functional organization was using by this group.

This vegetable groups has a lot of potential to become the member of agriculturist network to sharing their cultivate and the management and also they need to improve their brand or symbol too.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ (Introduction)	
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)	
แนวคิดทฤษฎีหลักตามประเด็นเรื่องที่วิจัย	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
กรอบการวิจัย	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการวิจัย (Result)	
การมีส่วนร่วมในการกำหนดหน้าที่ทางการจัดการ แผนการพัฒนารูปแบบ	34
การจัดกิจกรรมกลุ่ม (Planing)	
การลงมือปฏิบัติการเพื่อสร้างกลุ่มผักอินทรีย์ (Doing) ตามหน้าที่ทางการจัดการ และ	37
การศึกษาดูงาน	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การตรวจประเมินผลการปฏิบัติการของกลุ่มสมาชิกชุมชนหมู่บ้านหนองป่าครั่ง ในโครงการปลูกผักพื้นบ้าน (Checking) ตามหน้าที่ทางการจัดการ แนวทางการบริหารธุรกิจ และเปรียบเทียบการศึกษาดูงาน การปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อเลือกรูปแบบของกลุ่มผักอินทรีย์หน้าที่ทางการจัดการ49 และแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม (Acting)	45
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendation)	
สรุปผลการวิจัย	65
อภิปรายผล	71
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ	84
ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนา	88
ข้อเสนอเพื่อการวิจัยต่อไป	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	94
ภาคผนวกหมายเลข 1 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก	95
ภาคผนวกหมายเลข 2 รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมประชาคม	101
ภาคผนวกหมายเลข 3 รายงานการประชุมประชาคมบ้านบวกรกใหม่	114
ภาคผนวกหมายเลข 4 หนังสือยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตร	120

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	แสดงตัวอย่างแผนภูมิองค์การ	12
ภาพที่ 2.2	แสดงตัวอย่างแผนภูมิบริหาร	13
ภาพที่ 2.3	แสดงตัวอย่างแผนภูมิกิจกรรม	13
ภาพที่ 2.4	แสดงตัวอย่างแผนภูมิที่นิยมทั่วไป	14
ภาพที่ 2.5	วัฏจักรเดมิง	21
ภาพที่ 2.6	แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย	28
ภาพที่ 4.1	แสดงโครงสร้างองค์การกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อสุขภาพ	36
ภาพที่ 4.2	แสดงโครงสร้างองค์การกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์โพธิ์ทองเจริญ	42
ภาพที่ 4.3	แสดงโครงสร้างองค์การกลุ่มสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา	44
ภาพที่ 4.4	พื้นที่โครงการในบริเวณส่วนทางมั่ง	55
ภาพที่ 4.5	พื้นที่โครงการในบริเวณส่วนกลางแจ้งส่วนหน้าของพื้นที่โครงการ	56
ภาพที่ 4.6	พื้นที่โครงการในบริเวณส่วนกลางแจ้ง	56
ภาพที่ 4.7	แสดงโครงสร้างองค์การ โครงการ SML พ.ศ. 2555 กลุ่มผักปลอดภัย หนองป่าครั่ง	58